

Szerkesztői iroda:

Kassa, Kovácsutca 15. sz.
hova a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.

Kéziratok vissza nem
adatok.

Csak bérmentes leveleket
fogadunk el.

Semmit sem közlünk, ha
nem tudjuk, kitől jön.

Megjelenik minden vasárnap.

SZINÉSZETI KÖZLÖNY

A vidéki színészet érdekeit képviselő hetilap

A kassai színügyi választmány hivatalos közlönye.

Felelős szerkesztő: Balthory Románics Mihály.

Kiadóhivatal:
Kassa, Kovácsutca 15. sz.
hova az előfizetési díjak
küldendők.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve
Egész évre... 6 frt — kr.
Fél évre... 3 frt — kr.
Negyed évre... 1 frt 50 kr.
Két hóra... 1 frt — kr.
Egy hóra... frt 50 kr.

Előfizetések bármely
naptól elfogadók
Nyílt-ter soronki
nyílttéri díjak elő

A színészet története Debreczenben.

Történelmi vázlat.

Debreczen város egyetemes leírása után közli:

Szombati János.

III.

1814. február hó 1-én Sándorffy nagyvárad-i főorvos vette ki a színházat 10 évre 100 frt évi bérletért s ez időben a társaság felváltva Debreczenben és Váradon játszott.

Sándorffy korában a társulatnál voltak: Vandza Mihály, Éder György (igazgatók) Sáska, Udvarhelyi és neje, Bányai, Zolnai, Diószegi és neje, Tóth és neje, Feketéné, Ujfaluusi, Várad-i és Megyeri.

Belépti díj volt: zártszék 1 frt; első hely 36 kr., galléria 20 kr., 1821-ben a zártszék 45 kr., első hely 30 kr., galléria 15 kr. volt.

Az új színtársulatra elég kedvezően folyt le az első évek egynehánya, de már 1817. körül az érdeklődés lohadt s Sándorffy nem tudta fizetni a hasznobért sem, minek okául azt adja az aldozat-kész főorvos, hogy „Reviczki városi konszultor bizonyos köteleu járó, magokat lovon produkáló társaságnak” megengedte a játszást, minél fogva a közönség oda ment.

A társulat ügyei rosszra fordultak 1819-ben. Sándorffy, vagyona semmivé lévén, nem segíthette őket; („olyan vagyok — írja egy levélben, — mint a szedett szőlő!) elmentek tehát Aradra, majd Szegedre, s 1823-ban egészen távol voltak.

És ebben az évben (1823) esett meg az a szegény Debreczen városán, hogy színpadán német színészek játszottak. Mindössze 23-szor lépett föl a társaság, mely az egykoru tudósításokból itélve csak harmadrendű lehetett, mert az igazgató Slavik Károly és nején kívül, nem volt egy jó tag sem. — A közönség nem is pártfogolta őket; előadásaikon 70—90 egyén volt jelen, legtöbb olyan a kik németül sem tudtak. A társulat 11 tagból állott s 46 frtot fizetett föllépéséiért a városnak.

Sándorffy 1824. nov. 27. meghalt; neje esőd alá jutott s a debreczeni színügy ismét károkat szenvedett.

Sándorffy halála érzékeny veszteség volt a hazai színészetre, de leginkább a debreczenire, mert ez időtől fogva sok változást kellett szenvednie.

Még Sándorffy életében is Bányai József (1824) volt az igazgató, de alatta a társulati tagok közt nem volt egyetértés s Páli Elek, a ki ez időben az ország legjobb énekeseinek egyike volt, nejével együtt megvált a színtársulattól 1825-ben. Ekkor jött a Megyeri Károly társulata Debreczenbe s nemsokára előbb ez és Láng Ádám együtt, majd később ez utóbbi lett a társulat igazgatója, kiket 1826-ban Éder György követett, kinek társulatában jeles tagok voltak a következők: Várad-i, Ujfaluusi, Demjen, Kőszegi és Székely pár.

Az 1829-ik év január havában egy énekes társaság működött Debreczenben s a „Sevillai borbély” opera előadásában részt vett az ezen kor leghíresebb színésznéje Déryné is. E társaság tagjai voltak Páli, Szentpéteri, Szerdahelyi és Egressi is.

A következő év november haváig a Balla Károly társulata játszott, kinél ott működött: Éder, Láng, Ujfaluusi, Erdélyiné, Sáska Biri, Tóth és Tóthné.

Az ezután következő évek színviszonyairól tulajdonképen semmit sem említek felvő könyv, de annyit ki lehet venni, hogy ez időben is a Balla társasága játszott, míg 1835-ben az Ujfaluusi Sándor társasága jött Debreczenbe, mely a „Fehér ló” nevet viselt vendéglő (jelenleg a

megyeház) nagy termében játszott 1835. aug. hó 1-sőig, midőn ily színlap jelenté a helyiség megváltozását:

„Debreczen. Szombaton 1835. augusztus 1-ső napján nyitattik meg Tekintetes Nánassy Gábor városi tanácsnok ur által a harminczados közre (Batthyányi utca jelenlegi neve) ható tulajdon udvarán épített új színház. Mely alkalommal az előadást megnyitja egy alkalmi disztiményes képezet Prologgal, és Kisfaludy Sándornak „Adja Isten hogy a magyart” kezdetű népénekével. Ezt követendő: „Mátyás király Pozsonban, vagy a félény gyötrelmei.” (Kovács Páltól) stb. Az új színházban 12 előadásu bérlet ára: 1-ső osztályu zártszék 4 frt p; 2-ik oszt. zártszék 3 frt 12 kr; földszinti hely 2 frt 24 kr. volt.

E színházi épület tovább volt egy negyedszázadnál Tháliának temploma s hazánkban e korból való nagy művészei felszerelésben ragadtak el a debreczeni lelkes közönséget. Az első társaságnak mely benne játszott igazgatósága a következő tagokból állott u. m. Éder György, Csabay Pál, Fánesy Lajos, László József és Szákffy József. A nők közül Udvarhelyiné és Parázsóné említendők mint kiváló tagok.

A következő 3 évben virágzó volt a színészet. A közönség tömeges pártolással tüntette ki a szakavatott igazgatók alatt működő társulatot, melynek jeles tagjai voltak a fent említettek kivül később: Kántorné, Erdélyiné, Czelesztin, Baranyi. Itt említem meg, hogy 1836-ban a Fánesy jutalomjátékául előadott „Béla futása” című operában „a hangászkar városi műkedvelők”-ből, nemes ifjakból állott, kik a jutalmazandó iránti sziveskedésből vállalkoztak” írja az akkori színlap, mi kétségtelen bizonyítéka annak, hogy a közönség közelebbi viszonyban élt a társasággal, a mi ma már Debreczenben nem tapasztalható.

Fánesy 1837-ben jutalomjátékán a miért „egy a vallást és a papirendt szerető fertelmes személyt ábrázolt” mint t. Molnár Mátyás piarista rektor profesor, az akkori cenzor jelenté, (ki azért gyakorolta e tisztet „nehogy az előadásban botrányos extemporizáció és találmányos kifejezések történjenek”) ennek kértére majd meg lett büntetve, de kimenté egy felől az, hogy a darab (a Notredamei harangozó) a fővárosban is elő lett így adva és másfelől s főleg az, hogy Fánesy — nemes ember!

(Befejező közlemény köv.)

A színész-egyesület t. tagjaihoz.

— Mérsékelt áru utazó menetjegyek ügyében. —

A mérsékelt áru utazó jegyekért benyújtandó kérvényekre nézve, a következők szives figyelembe vételére kérem a színész-egyesület t. tagjait.

1. Kedvezményjegyeket folyamodhatik minden színész-egyesületi tag, a ki valamely társulathoz elszereződött szerződése betartásának czéljából utazik. — Folyamodhatik még pedig

- a) a saját személyére
- b) a szorosán vett családtagokra
- c) podgyászára nézve.

2. A folyamodónak rendszeres folyamodványt kell kiállítani s azt 50 krajezáros bélyeggel*) el-
látni. (Elővigyázat okából czél szerző a bélyeget csak is egyik csucsánál a folyamodványra ragasztani.)

E folyamodvány az illető vasúti igazgatóság-hoz intézendő s ebben pontosan följegyzendő a folyamodónak neve és lak helye a hova a mérsékelt utazó jegyről szóló igazolványt küldetni kívánja.

Ezen, a vasúti igazgatóságokhoz intézett folyamodványokat szükséges előbb a magyar színész-

*) Csak az államvasutaknál.

egyesület irodájába beküldeni, hogy itt az egyesületi tagságot igazoló záradékkal elláttathassanak; a folyamodványok ezután innen fognak a vasúti igazgatóságok postá utján átküldetni, mely czélra 3 vagy ha folyamodó ajánlatni kívánja kérvényét, 8 kros levéljegy melléklendő.

3. A ki családjával utazik, nevezze meg az illetőket névszerint pl. Anyósom özv. N. N.-né nővérem Katalin stb.

4. A podgyászra nézve csak is a m. k. állami vasútnál adatik azon kedvezmény, hogy a színész-egyesületi tagok podgyászt t h e r s z á l l í t m á n y i árban gyorsárúként szállíttatnak. Mulhatatlanul szükséges azonban a kérvényben a podgyász s n a k s ú l y á t megközelítőleg megnevezni. (pl. 80 kilonyi podgyászom stb.)

Olynemű megkeresések, melyek nincsenek az előirt módon felszerelve, figyelembe nem vétetnek.

Kedvezményjegyek — úgy személyre mint a podgyászra nézve — szeptember 15-ikétől október 15-éig és virágvasárnap táján egy hónapig adatk.

Egész társulatok kedvezményjegyek iránti kérvénye, a létszám ellenőrzése okából, az illető város hatósága által láttamozandók s közvetlenül a vasúti igazgatóságokhoz czimezendők.

Budapest, 1882. szeptember 19-én.

Ditrői Mór,
titkár.

Régi kolozsvári színlap.

Tóth Jenő színész, Zala-Egerszegről két régi színlapot küldött be hozzáunk, az egyiket alább mutatjuk be olvasóinknak, a másikat térhiány miatt, jövő számunkban. Fogadja Tóth ur a beküldésért köszönetünket. Mindkét színlapot illetékes helyre fogjuk küldeni. — Az egyik színlap így hangzik:

HEGEDÜS vendéglátéka. Kolozsvár t.

Előfizetési 2-dik Szám.
Csötörtökön November' 23-dik napján 1837,
a' nemzeti dalszínész társaság által, Kilényi' igazgatása alatt, előadatik:

„AZ ELRAGADTATOTT HELÉNA”

Vigjáték 5 felvonásban Kotzebutól.

S z e m é l y e k :

Lákosztói Timotheus Sebestyén . Hetényi.
Lákosztóiné . . . . . Hetényiné.
Doris a' leányuk . . . . . Matéfiné.
Boriska gyámleánya . . . . . Széppataky Joh.
Hurbos Firi, gyámaltati ifju . . . H E G E D Ü S.
Selicour, városi uracs . . . . . Andrásky.
Lákosztói, örnagy . . . . . Király.
Lafleur, inas . . . . . Farkas.
 . . . . . Magyary.
Éjjeli örk } . . . . . Gózon.
 . . . . . Török.
 . . . . . Horváth.

Jelentés. Alázatosan jelentjük, hogy ezután a' t. t. közönség előfizető jegyeire, más, hason számu jegyet fog kapni — a' rendtelenségek elkerülése végett.

Kezdeté 6 órakor.

Fővárosi hírek.

— Visszavont pályázat. Bogdy Alajos, a budai szinkör igazgatója, nem adja ki a pályázatra szánt 50 aranyat, s ez elhatározását következőkép indokolja. A „Furesa parasztkok”, mely a bíráló bizottság által egyhangulag mint legjobb lett ajánlva, ugy a sajtó, mint a közönség előtt megbukott. A „Szoba cziczust” a bíráló bizottság eg y tagja csak az esetre ajánlotta előadásra, ha az igazgató határozottan 3 darabot kíván versenyre bocsátani, de minthogy az első darab megbukott, a bíráló bizottság 3 tagja a „Szoba cziczust” nem ajánlja

előadásra. A 3-ik előadásra ajánlott pályamű, a „Nyárszpolgár“ pedig csakis gyökeresen átdolgozva kerülhetne színpadra. — Ez eljárásért Bogyót, a fővárosi sajtó megrótta, mire ő egy nyilatkozatot tett közzé, mely így hangzik: „Az ugyan emberi számítás szerint különös dolog nem lenne, ha nem adnám ki az 50 aranyt oly esetben, midőn az igazgató kénytelen gyermeke fölbavalóját értékesíteni (megtörténi), hogy csak uzorások kezébe ne kerüljön s csak azért, hogy társulata tagjainak napi elemét biztosíthassa. Mindezeknek ellenére meg is kész vagyok továbbra is, akár egy hetet az esős időkben kiállni Budán, és társulatommal az üres deszkákat nézni és az alább jelzett darabokat előadni, sőt még a fent írt körülmény dacára is az 50 aranyt kiadni, ha az iradalom és a színművészet terén ismert egy-egy jeles férfi, a „Szoba ezieszt“ és a „Nyárszpolgár“t, mint olyan műveket, melyeket a pályabírák többsége elítelt, színpadi értékének fogja állítani. Vagy felkérem ezennel tisztelettel és nyilvánosan az irói és művészi kör t. választmányát, akár adja ki a kérdéses műveket megbírálásra, akár maga ítéljen ezen ügy felett, és én hírnevem és reputációm érdekében, határozatának még áldozatom árán is alávetem magamat.

— A népszínházról. Október hó 1-én, 14 régi tag lép ki a népszínház kötelekéből, kiknek neveit előbbi számunkban már közöltük. Eőry, ki szintén ki akart lépni a népszínházból, újabb egyezsre lépett az igazgatóval és megmarad. Szerződöttetek a népszínházhoz Sik Gizellán és Tamásyn kívül a budai színhör három elsőrendű tagja: Berkyné, Latabárné és Andorfi, ugyszintén a hiányzó kartagok. Az újonnan szerződött tagok október 1-én lépnék be. — „Szép Helena“, melyből a próbák nagyban folynak, a jövő hét végén kerül színpadra Pálma y Ilkával. — A „Háromesőru kacsa“ operette pár heti halogatás után végre színpadra hozatott. A nagyszámú közönség igen jól mulatott az előadáson és Pálma y Ilka pajkos dalain, melyek egyikét, a kotkodács-nótát, meg is kellett ismételnie.

— A magyar színész-egyesület központi igazgató tanácsa legutóbb tartott üléseiben a színigazgatói engedélyek iránt benyújtott kérvényeket tárgyalta. A folyamodók közül Szigeti Szekeres Jenő, Irsay B. Zsigmond, Lukács Aladár, Jáni János és özv. Nagy Mihályne egyhangulag elutasították. Szeles József és Hegyi Gyula részére az engedélyt kiadni javasolták. Szeles f. évi virágvasárnap óta vezet kicsiny, de jó erőkűl álló drámai társulatot. Hegyi Gyula 1879-ben már szinten birt engedélyvel s most ez, kellően felszerelt folyamodványra lett megújítva.

Vidéki hírek.

— Lapunk azon t. előfizetőit, kiknek előfizetése, — a mai számmal — lejár, tisztelettel kérjük, méltóztatassanak előfizetéseiket **mielőbb megújítani.** Egyszermsind legyen szabad reménylenünk, hogy t. olvasóink tömeges pártolással lehetővé tesszik, mikép október 16-ikatól kezdve, a felírvnyi kiadást beszüntetve, minden vasárnap ismét **egész iven** jelenhessék meg lapunk. Előfizetési ár: október-decemberi évnegyedre 1 f 50 kr.

— A vidéki színészet azon tisztelt tagjait, kik lapunknak előfizetői, kérjük, hogyha október 1-ével megfogják helyeiket változtatni, szíveskedjenek ezt, valamint új állomásaikat velünk postafordultával tudatni, hogy a lap pontos szétküldésére nézve akadály ne merüljön fel. — Jövő számunkat csak azon t. előfizetőinknek küldjük meg, kiknek hollétéről biztos tudomással fogunk birni, a többiek lapját félretesszük.

— Nagyváradról írják lapunknak: Szeptember 19-én volt Szathmáry Árpád jutalomjátéka: Shakspeare „IV-ik Henrik“-je, a melyben Falstaff jutalmazottnak egyik legkitűnőbb alakítása. — A ház zsufolásig töme volt, a koszoruk egész özőne, és óriási tapsvihar fogadta megjelenésekor, s a zsinórpadról egy szőlőkoszoru ereszkedett le, melyben egy művésziesen készült borkalacs lógott (melyet későbbi jelenéseiben használt is) barátai készítették számára Falstaffra. Előadás kezdete előtt az öltözdében nságos Plassy József úr, szép beszéd kíséretében, egy gőzgyőrű arannyal bevont ezüst serleget, hozzá való tálca és két üveg pezsgőt nyújtott át, melyet a jutalmazott meghattottan köszönt meg; később nságos Szilávy Victor úr nyújtotta át a közönség körében eszközlött egyéb gyűjtését; szóval a közönség kitüntetésének minden neveivel elhalmozta. — Éljenek a derék vándorok, kik sohasem maradnak hátra, a hol régi kedvenceiket kell megérdemelt jutalommal kitüntetni.

— Szigeti Géza színigazgató Csongrádon, felosztatta társulatát. Egy-két tagot kifizetett,

a többiek előtt a kiknek nagyobb összeggel tartozott kijelentvén, hogy ő fizetésektelen. A tagok egy része Lengyel József művezetése alatt Kunst.-Mártonban mentek, a hol egyesültek Közzezi Endre társulatával. — Turnaie Eszter népszínmű énekesnő és Biróné Róza anyja és társalgási színésznő Csongrádon maradtak, a hol bevárják, míg valamelyik igazgatótól szerződést kapnak.

— A hódmező-vásárhelyi színészet állandó-sításának terve meghiusult. Pedig ifj. Sallay Lajos előtt e vállalatnál egy magasztos czél lebegett: bizalmat gerjeszteni a közönségben a színészek iránt, megtanítani a közönséget, legfőképp a nép alsó osztályát, a magyar színészet iránti lelkesedésre, és e szép terv most dugába dőlt, miután Sallay Lajos leendő igazgató társa, Szigeti Géza, felosztatta társulatát Csongrádon. — A mint halljuk, Szeles József társulata megy októberbe H.-M.-Vásárhelyre, s ott fogja tölteni az egész telet.

— Szabadkán, Geröfy Andor színigazgató már kiadta előleges színi jelentését. Az előadások sorozatát okt. 7-én allegoriával és „Bánk-bán“ történelmi drámával kezdi meg. A színi-évad első felében következő ujdonságokat igéri előadni: „Furcsa háború“, „Hoffmann meséi“, „Hamelni patkányfogó“, „Robinson“, „Olivett lakodalma“, „Gascognei“, „Favárné“, „Szép leányok“, „Stomfai család“, „Palinka“, „Nana“, „Serge Panin“ és több színművet.

— A színésznő sajtópere. Bácskay Julesa színésznő sajtópereében, a budapesti sajtóügyi vizsgáló bíró a következő végzést hozta: Bácskay Julesa színésznő jászberényi lakosnő által, a Gyöngyösön megjelenő „Gyöngyösi Lapok“ című hetilapnak f. 1882. évi július hó 13-án kiadott 28. számában „Ifj. Talárossy Zebulon“ aláirással megjelent közleményben, állítólag foglalt sajtóvétségnek megtorlása iránt beadott panasza alapján, a sajtóügyi vizsgálat elrendeltetik, egyttal Bodon József ur az említett lap felelős szerkesztője, az inkriminált közlemény szerzője, illetve beküldője nevének és lakásának megjelölésére, valamint a vonatkozó kéziratnak bírói kézbe leendő beküldése végett felszólítottani, a vizsgálat megindításáról panaszosnő dr. Visontai Soma ur kezéhez felzetten értesítettni rendeltetik.

— Aradon a színi idény, Mannsberger Jakab művezetése alatt, szeptember 30-án veszi kezdetét.

— A kolozsvári nemzeti színházban közlebről nagy sikert aratott Suppée „Donna Juanita“ című operettjének első előadása. A szereplők közül különösen Halmainé Emma tűnt ki. — „A veres sapka“ című új népszínművet f. hó 17-én adták először.

— Veszprémben Geröfy Andor színtársulata nagyon közepes pártolás mellett működik. Ugyszólván csak egyszer volt még eddig igazi zsufolt ház, midőn az igazgató az ott időző József főherczeg tiszteletére diszolóadást rendezett. — Két nap egymásután elmosta az eső az előadást, végre a harmadik nap előadatott „A mókus“, „Melinda“ és „Fortunio bájdala“ Az első kettő vigjáték, a 3-ik operette. Az előadás, a játék, úgy az egyik, mint a másik darabban a szereplők képzettségéről tesz el nem vitázható tanúbizonyságot. A Mókusban Takács Ádám, mint főszereplő, szépen alakított. A „Melindában“ Dobosányi Gyula képzett komikusnak mutatta be magát. A „Fortunio bájdalában“ nagyon tetszett Geröfínek élénk játéka és szép éneke, nemkülönben többször megtapsolták Nagy Irmát is. A kisebb szerepek játszói is egytől-egyig kiemelésre méltók. („V—m.“)

— Nyilvános köszönet. Tuba János ur, a „Komáromi Lapok“ szerkesztője 66 f 15 krt küldött be a magyar színészek nyugdíj-alapja növelésére, mint ngos Vasónk öy Imre ur indítványára begyűlt összeget, melyből Vásonkegy Imre ur szíves adománya 50 f 15 krt; felszólalására begyűlt még 13 f 15 krt, ennek egy évi kamatját hozzácsatolván a nevezett szerkesztő ur, 3 f 15 krt; az egész összeg tehát tesz 66 f 15 krt, melyet is Szuper Károly pénztárnok ur nyilvánosan nyugtáz, s a színész-egyesület nevében hálás köszönetét nyilvánítja.

— Kassán Csóka Sándor kiadta előleges színi-jeletését, mely polemikus hangon van tartva. Csóka ur úgy látszik nem tagadhatta meg magától azt az örömet, hogy ne polemizáljon, — saját szavai szerint, — „gomba módra nőtt ellen-ségeivel“, kikről felteszi, hogy „lépten-nyomon üldö-zik“. Továbbá kiemeli, hogy egy elődje sem kezdte meg a téli évadot nagyobb buzgalommal mint ő. A színi-jeletésen nem közli társulatának teljes névsorát, hanem csak azok neveit, a kiket eddigelő szerződöttetett. A hiányzó tagokat, a mint látszik, még csak ezután akarja szerződöttetni. Arról sem szól a jelentés, hogy mikor kezd meg a saisoit. — Mint minket értesitenek, a színi-jeletés választ-

mány megengedte Csókanak, hogy az előadásoka okt. 1-sője helyett, okt. 5-én kezdhesse meg.

— Komáromban Mándoky színtársulata 84 napig időzött, mely idő alatt 72 estét töltött be a színház. Az elődótt darabok közül, a „K. L.“ összeállítás szerinti, népszínmű volt 20, operette 16, vigjáték 13, bohózat 7, dráma 11, opera 5, életkép 2, látványos tündérrege 1. előadatot hat összesen 75 darab, melyek közül eredeti magyar volt 27, traneciából fordított 30, németből, 12, angolból és olaszból 3—3 darab. Közkívánatra ismételtet lett 4 darab, és pedig az „Udvöske“, „Nap és hold“, „Boccaccio“ operettek és „Dráma a tenger fenekén“ színmű.

— Papan az előadások többnyire telt házak előtt tartanak. Eddigelő a legújabb darabok kerültek színpadra előadásban. A társulat tagjainak működésével teljesen meg van elégedve a közönség. „Harc a békében“ nagy tetszést aratott: Ellinger Ilona, Oláhné és Beödy. — A „Bagdadi herczegnő“ czimszerepében Beödyne, teljes elismerést vívott ki. Játéka komoly tanulmány és rendkívüli alakító tehetségre vallott. — „Tevédt nő“ operában, Mándokiné excellált. „Kisasszony feleségem“, operette nagy tetszés közt adatott. Fatay Eugénia a darab elején hirtelen rosszul lett, az előadást e miatt fel is kellett függeszteni; azonban Kovács Ilka vállalkozván a helyettesítésre, a darabot befejezésre segített kivaló ügyességgel. — Abonyiné jutalmán „Donna Juanita“ adatott a szó teljes értelmében zsufolt ház előtt. Jutalmazottat kileptekor zajos tapssal, díszes koszoruk, pompás esküvel és egész virágosóval fogadták, a nézőtér pedig üdvözölő verssek árasztották el. — Oláhné Takács Henriette, a kedvelt komika, „Könnyelmű leány“ életképet választotta jutalmán.

— Vidéki színtársulatok téli állomáshelyei. Aradi Gerő színtársulata Szegeden tölti a telet, a nagyváradi színtársulat Aradon, Bényei István Marosvásárhelyt, Bogyó Alajos Pécsért, Balassa Károly Beszterczébányán, Hegyi Gyula Czeglédén, Csóka Sándor Kassán, Geröfy Andor Szabadkán, Jakab Lajos Szekesfeherváron, Károlyi Lajos Szatmáron, Krecsányi Ignác Debreczenben, Lászy Vilmos Miskolczon, Miklósy Gyula Kecskeméten, Mándoky Béla Győrött, Nyéki János részint Brassóban, részint Nagy-Szebenben, Ságly Zsigmond és Dobó Sándor Zomborban és Eperjesen, Szeles József H. M. Vásárhelyt, Polgár Gyula Nyitrán, Völgyi György Baján. — A többi színigazgató urak még nem tudatták, melyik városban öltik a telet.

— Elsőrendű operettőnekesnőkben, tenoristákban, és karmesterekben, régen nem érzett oly nagy hiányt a vidéki színészet, mint az idény. Elsőrendű énekesnő 6 igazgató, tenoristát szintén 6 és karmestert 12 igazgató keres még ma is és nem lehet kapni sehoh, pedig már a szerződöttetek vége felé járunk. Leginkább karmester miatt gyűlik meg majd az illeto igazgatók baja, mert nem adhatnak elő énekes darabokat.

— Békés-Csabán Tiszai Dezső javára „Nap és Hold“ operette adatott igen szép számú közönség előtt. Ez alkalommal mutatta be magát először Tiszai Ilka, ki több jelenetben tapsot aratott. Czege Katinka, „Váljunk el“ Cziprien szerepében lépett fel először, mint újonnan szerződött tag. Mint a „Békésmegeyi Közlöny“ írja, a k. a. igen szép, elegans színpadi alak, ki értelemmel játszik. A közönség hálásan fogadta sikerült alakítását. — Aradi Emilia javára „Olivette lakodalma“ operette adatott. Annyi közönséget sohasem látott a csabai színház mint ez este, mi tanujele annak, hogy a közönség Aradi Emilia iránt igaz rokonszenvet érez. Megjelenésekor elhalmozták koszoruk- és virágbokrétákkal. A jövedelem meghaladta az orsházi 246 f 15 krtos jövedelmet 12 f 20 krral. — Aradi Gerő színigazgató szept 25-én tartja Csabán utolsó előadását, s 30-án kezdi meg Szegeden.

— Az eperjesi színház f. évi okt. 1-sőtől számtandó 3 hónapra Ságly és Dobó társigazgatóknak lett megszavazva, a színházi választmány által. A fentnevezett igazgatók ugyanezen időtartamra nyerték meg a zombori színházat is. Már most a kettő közül melyiket tartják meg?

— Makón Jakab Lajos jól szervezett színtársulatánál közelébb a „Kapitány kisasszony“ operette adatott. Nikó Lina a czimszerepben nagy hatással játszott, Bokodi az eseten ceremónias mestert mesterileg tüntet fel. Veres Don Januariat találóan személyesíté, Kövessy Róza esinosan jeleníté a királynét és Lubrinicz Julia Donna Antoniait. — Jakab társulatát a makói közönség oly nagy mérvű pártolásban részesíti, hogy az igazgató e városban, kikeresi az egész nyári deficizitjét.

— A szegedi állandó színház építése már annyira haladt, hogy mult vasárnap megtartották az ugynevezett bokrétaünnepélyt, melyre meghívták

a királyi biztosságot, a színházépítési biztosságot és a város előkelőseit. A munkások megvédéséről a város gondoskodott.

— **Marczáliban**, Balogh Alajos szintársulatánál, f. hó 16-án volt Nagy Vilma szépehetőségű, fiatal színésznőnek legelső jutalomjátéka. „Armány és szerelem“ került színre, melyben jutalmazott Lujzát játszotta. Megjelenésekor, — mint nekünk onnan írják, — zajos tapsokkal fogadta a nagy számú közönség, mely a termet egészen betöltte s egy pompás koszorút fehér selem szalaggal, a gyűjtés eredményét, és 8 virágokrévét kapott. A jutalmazott mellett még Balogh Árpád tűnt ki, Ferdinánd szerepében.

— **Mennyibe került a zombori színház** építése, 1882. szept. 1-sőig? Az elefant vendéglőért, a színházi telek, a kincstártól megvett épületekért és ezek javításaért kifiztetett 13,980 frt 03 kr. — Hunyady és Spitznagel építőknél 8400 frt; pályadíj és tervekért 1000 frt; a külön beszerzett tárgyakért 644 frt 93 kr. — A díszletek készítéseért és anyagokért 809 frt 65 kr. — Kezelési költségek, nyomtatványok, adók és tiszti fizetésekre kifiztetett 1267 frt 56. — Összes kiadás f. évi szept. 1-ig: 26,102 frt 17 kr.

— **Esztergomban** két hét óta Tóth Béla szintársulata működik változó szerenésével. Deák Péter itt is kedvence a közönségnek, mint Tatán, a hol jutalomjátéka igen szépen sikerült, mely alkalommal a „Miniszter előszobájában“ című dramolettben Knabet játszta tapsok között.

— **Katona Józsefnek**, a „Bánk-bán“ szerzőjének életrajzát, Gyulai Pál jeles kritikusunk bevégezte s legközelebb meg is fog már jelenni önálló kötetben. — Ez alkalommal főlemlítjük Katonáról, hogy a kecskeméti emléktáblát helyeznek november hó folyamán a költő születési házára. Ugyancsak Kecskeméten Katona-szobát is terveznek, hova a hátramaradt ereklyéket helyeznek el.

— **Kun-szt.-Mártonban** Kőszegi Endre igazgatása és Lengyel József művezetése alatti társulat már két hét óta szép pártolás mellett működik. 54 bérletet sikerült összehozni utolagós fizetésre, mely igen kedvező eredmény oly kis városban. A társulat ugy drámában, mint népszínműben derekasan megállja helyét. Különösen dicsérik: Lengyel Józsefet, Pesti Marit, Bodnár Sándort, Veszprémi Jenőt és Hollósiniét.

Külföldi hírek.

+ „Ibolyka“ címmel egy új operettet t

adtak elő, e hó elején Mailandban, és pedig oly óriási hatással, hogy az új operettet öt nap alatt négy-szer kellett ismételni, mindig zsúfolt házal előtt. Ily eredményt, régen nem vitt ki ott egy-egy operette.

+ **A berlini színházi viszonyokról** érdekes adatokat tartalmaz a berlini rendőrség jelentése az 1871-től 1880-ig terjedő időszakra. Ezen idő alatt a berlini rendőrség 146 személy részére állított ki színiengedélyt; ezek között volt 54 színész, 6 zenész, 4 színházi ügynök, 45 vendégglóris, 13 kereskedő, 3 festő, 2 szivargyáros, volt aztán közöttük kegytűs, takács, könyvkötő, asztalos, jogtudor, körmives stb. 1871-ig Berlinben a királyi színházakon kívül 13 nyilvános színház létezett; 1870-től 80-ig ezekhez újabb 13 színház járult. 1876-tól 1880-ig a rendőrség 2662 szindarabot és 2116 kuplét vett censura alá, ezek közül eltiltott 69 szindarabot és 54 kuplét, részint erkölestelen tartalmuk, részint állam- és társadalom ellenes tendenciáik miatt, részint végre azért, mivel oly napi kérdéseket tárgyaltak, melyek az előadás alkalmával kihágásokra adhattak volna okot (!). Érdekes az is, hogy a műkedvelő szintársulatok, melyeknek száma 1871-ben csak 393-at tett, 1880. végével 889-re rugott.

Irodalom.

„A babos kendő.“

Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irta: Müller Gyula. — A szabadkai népszínműi pályázatán **50 aranyat** nyert pályamű.

A szerző e művéről ugy a fővárosi, mint a vidéki sajtó igen kedvezően nyilatkozik. Tájékozásul közöljük a következőket:

A „Zentai Híradó“ 1882. szept. 14-iki számában így ír a darabról: Olvasó közönségünknek élénk emlékezetében lehet még ez eredeti népszínmű mint olyan, mely a közel multban, a szabadkai népszínműi pályázaton — a többi, hasonló nemű termékek között, — 50 arany jutalmat nyert. „A babos kendő“ fiatal szerzője e munkájában nem csak írói tehetségének adta kétségbevonhatlan, magasabb jeleit; de e népszínműben alkalmazott cselekményei s jóízű dévajkodásai mind meg azt bizonyítják, hogy „A babos kendő“-ben egy, tollát ügyesen kezelni tudó íróval állunk szemközt.

A „Pécs-Baranyai Hírlap“ 1882. szept. 16-iki számából. Sokkal ismeretesebb a ked-

ves népszínmű, mintsem, hogy annak tartalmát bővebben ismertetnünk kellene a tisztelt olvasó közönség előtt. Az esemény érdekes, nem pedig agyoncsépett, örök egyformaság lázában szenvedő, mint ezt már az újabb népszínműveknél megszoktuk. A bonyolult ügy összefűzése s annak még ügyesebb kifejlődése, az egyes drámai és komikus jelenetek ecsetelése mind avatott kézre mutatnak.

Az alakok élethűek, természeteseek, ügyesen mozgó, folytonos cselekvés és párbeszéd viszi őket a kifejtelt felé. A nyelvzet pedig igen zamatos, népies magyarsággal díszedhetik. — Ajánljuk e népszínművet a színiigazgató urak figyelmébe! Megrendelhető jutányos áron a „Színészeti Közlöny“ kiadó hivatalában.

Vettük a „Magyar Népharát“ IV-ik évfolyamának I. számát, mely Fuchs testvérek kiadásában valóban rendkívüli díszes kiállításban jelenik meg. E minden tekintetben kitünő és aránylag legjutányosabb képes hetilap a negyedik évfolyamban is az eddigi gazdag változatos tartalommal s ügyes beosztással folytatja pályafutását és a hogy mindjárt az első számmal kezd, bizvást a legszebb jövőt jósolhatjuk neki. Oly irodalmi nevekkel találkozunk itt, melyeket minden magyar olvasó ismer és kedvel, s melyek nagyban emelik azon lap színvonalát, melyben dolgozataik megjelennek. Kezdetét veszi benne egy kis vig elbeszélés Mikszáth Kálmántól „Az olló és a dicsőség“ cím alatt, melynek jóízű humora mindjárt kezdetben magával ragadja az olvasót s felgerjesztí kíváncsiságát a folytatásra. Van egy novella Csáktornyai Lajostól, e fiatal írótól, kinek izmos tehetsége fiatal koradaczára is már jelentékeny sikereket aratott, van benne továbbá egy rajz Tölgyesy Mihálytól „Az elhagyottak“ cím alatt, mely megkapó közvetlenséggel ecseteli egy szegény özvegy és gyermekének szerencsétlen sorsát. Kezdetét veszi benne egy hosszabb francia társadalmi regény, mely fölöttebb érdekesnek mutatkozik, e mellé sorakozik egy kis korszerű humoreszk, mely „Bedő uram Szent István napi kalandja“ cím alatt törömlenezett magyarsággal s igazi népies humorral van írva. Utoljára hagyunk, a mivel voltaképp kezdeni kellett volna: A brányi Emil hatalmas költeményét a „Dwalagiri választat“ mely kétségkívül fénypontját képezi az egész füzetnek. Következik továbbá a tárcza s a megfelelő rovatok alatt különféle hasznos tudnivalók az irodalom, gyakorlati tudományok, állatvilág és kertészet köréből; vannak benne végül adomák, szemzenszédett mondások, történeti s egyéb érdekes apróságok, mik összefűzéve rendki-

Mig illet nem találok, addig hiába minden okoskodástok, — nem házasodom meg, inkább haláломig nőtelen maradok.

Tudom kedves barátaim, hogy ti nem osztjátok nézetemet, mert:

Nektek olyan asszony kell,
Hogy kacintson szemével,
Tárja ki a két karját,
S nyujtsa felétek ajkát.

csak tiszta szerelmet és sok — sok — — — kellemet és szépséget óhajt hölgyeinkben feltalálhatni; tessék elhinni, egyebet semmit . . . . .

Nagy ég! ha elgondolom, mennyit hazudtam már hitelezőimnek, kik minden hó elsőjén, már kora reggel telébrésztének álomból, nehogy elaludjam a fizetés idejét; — és ha valamely ragyogó fekete szemű bájos hölgy előtt állok, — nem tudok udvarolni. — Mert ugyan kérem, mi az udvarlás? hazugság, mi a bókálás? — hazugság. Nemely fiatal uracs ugy tud hazudni imádottja előtt, mintha csak könnyből olvasná. A hölgyek igen jól tudják, hogy a mit a férfiak nekik mondanak, az mind csupa hazugság, de azért szívesen meghallgatják, mert hiuságoknak ez hizeleg. Mondja valaki egy 55—60 éves asszonynak, hogy minő fiatal, kész volna örömben az illetőt karjai közé zárni.

En e tekintetben is szerencsétlen természetűnek tartom magamat, mert egy oly nőnek, kitől a természet megtagadott minden szép tulajdonságot, sohasem tudom mondani: Nagysád, minő bájos, minő elragadó szépség! — Annyira udvariatlan azonban mégsem vagyok, hogy a kevésbé szép nőnek megmondjam a valót. Hiába no, nekem már elvem igazat mondani, vagy semmit. Nem is szeretnek e tulajdonságomért az asszonyok, de még a leányok sem. Nem tehetek róla; a széptevés nem kenyerem, a hizelgés, a csábítás nyelvét nem értem. Hagyom magam a véletlenre, akad talán majd egy, kit az isten nekem rendelt. — Addig várok s nem házasodom meg, inkább agglégény maradok.

Mindezek daczára olykor-olykor ha egy bájos hölgy sugárait rám irányozza, egy édes mosolylyal megajándékoz, oly kimondhatlanul jól esik ez lelkemnek, mert csáberejőknek, gyöngye természetű létemre, nem tudok ellentállani, kivált ha azon nővel vagyok szemben, kit annyira tisztelvek, előtte minden tudományom cserbehagy. Érzem, hogy öt tudnám szeretni, mit mondok szeretni? istennőmként imádni. De mikor hasztalan minden rajongásom, nem lehet szeretnem. „Örök átkunk, hogy mindig azt szeretjük, aki bennünket nem szeret.“

vüli érdekessé és élvezhetővé teszik a „Magyar Népbárátot”.

Részünkről a legmelegebben ajánlhatjuk e szépirodalmi heti közlőnyt, mely daczára annak, hogy a főlaphoz minden héten, rendes gazdasági mellékletet, fölöttébb érdekes regényi mellékletet és minden hónapban egész ivnyi illusztrált divatmellékletet ad, csak olesó, sőt jutányosabb bármely más heti-lapnál. Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt negyedévre 1 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek Fuchs testvérek kiadóhivatalába, Budapest, VI. nagymező-utca 14. sz. a. küldendők.

Szerkesztői üzenetek.

— Hirschler Arnold urnak Sisseken (Horvátország). Az előzetes szept. 1-től kezdődik, s nov. végeig szól. Az e hó elsőjétől megjelent számokat 18-án elküldöttük.

— Sz. Fehérvárra „A honfoglalók,” nem foglalhatnak helyet lapunkban.

— S. Zs. Lugos. Az 1828-iki színházi zsebkönyvet s a többi régi dolgokat kérjük, szívesen közöljük.

— Sz. J. szerk. urnak Debreczen. Fogadjuk őszinte köszönetünket. Jövő számban befejezzük. Mindenkor szívesen látjuk, szaklapunkba vágó irodalmi dolgozataival. Üdvözöljük.

Társulatok névsora. *)

I.

A szabadkai színtársulat névsora, Geröfy Andor igazgatása alatt:

Férfiak: Geröfy Andor: jellem és társalgási. Balogh Árpád: operette, 1-ső tenor és népszínmű énekes, Takács Ádám: hős apa és jellem, Mézáros Lajos: hős és 1-ső szerelmes, Fehérvári Ottó: társalgási comicus és operette, Lenkey Gyula: operette tenor és szerelmes, Kovács Elemer: intricus és jellem, Sziglieti József: kedélyes apa, Szombati Vilmos: operette buffo és jellem comicus. Doboossányi Gyula: operette buffo és comicus, Ugrinovits Mátyas: buffo comicus és kar. Szilasy Béla II. népszínmű énekes és kar. Töszeghy Károly segédszínész és kar. Kövári Géza segédszínész és kar. Nógrádi János segédszínész és kar. Mezey Vilmos segédszínész és kar. Pusztay Béla segédszínész és kar. Zsolnay Loránd segédszínész és kar. Abafy Sándor segéd-

*) Kérjük a színigazgató urakat, téli társulataik névsorának szíves beküldésére, hogy mint rendszer minden felévben, úgy most is közzétehessük. Szerk.

színész és kar. Kassay Győző segédszínész és kar. Szabó Károly segédszínész és kar. Vigh Károly karnagy, Andorfy Ferenc karnagy, Sütő Imre főruhatárnok 2 segéddel, Kunnert Gyula szertárnok 2 segéddel. Zenekar 20 személyből. Nők: Geröfyne Ilka népszínmű és operette szubrette, Nagy Irma operette coloratur. Láng Etel operette alt és comica, Mészárosné Bertoti Anna operette énekesnő, Kőmivesné Anna drámai hősnő és társalgási, Kutassi Janka drámai és társalgási naiv, Perlicky Gizella hős szerelmesnő és társalgási. Vinczéné Alojzia anya és társalgási comica, Berényi Mariska segédooperette és kar. Szirmay Irén segédooperette és kar. Melezer Juliska segédooperette és kar. Fehérváriné Mariska operette és kar. Szombatiné Mari operette és kar. Csengeri Friderika operette és kar. Fürst Mariska operette és kar. Kutassy Mariska operette és kar. Kiss Maresa kar. (Folytatjuk.)

Színtársulatok állomáshelyei.

Aradi Gerő B.-Csaba. — Aradi színtársulat Nagyvárad. — Balogh Alajos Marezali. — Bényei István Kézi-Vásárhelyt. — Bogdy Alajos Buda. — Balassa Károly Losonc. — Bánfalvy Béla Kalooca. — Geröfy Andor Veszprém. — Gáspár Jenő Gyoma. — Hubay Gusztáv Lugos. — Homokay László Zilah. — Jakab Lajos Makó. — Károlyi Lajos Keszthely. — Kőszegi Endre Kun-szt.-Márton. — Lászy Vilmos Beregszász. — Miklósy Gyula Nagy-Kőrös. — Mándoki Béla Pápa. — Mártonfi Pál Csorna. — Nyéki János Nagy-Szeben. — Polgár Gyula Duna-Földvár. — Szegedi Mihály Szentés. — Szabó Antal Pécska. — Sággy és Dobó Nagy-Szőllős. Sztupa Andor Deés. — Tóth Béla Esztergom. — Várady Ferenc Gyergyó-Ditró — Völgyi György Jászberény.

Felhívás.

Ezennel felszólítom a vidéki színészet mindkét nembeli tagjait, kik hozzám fixumra, f. évi október 1-től szerződni hajlandók volnának, szíveskedjenek szerény feltételeiket tudatós levelükkel Lengyel József művezetemet Kun-szt.-Mártonban mielőbb felkeresni.

Kőszegi Endre,
színigazgató.

Eladó daltársulati darabok,

„A kőbor diák” magánjelenet — — 50 kr.
„Stern Izzák” magánjelenet — — 50 kr.
„Vén ifjúlegény” bohózat 1 felv. 2 szem. 50 kr.
„A költő és bankár” bohózat 2 szem. 50 kr.
„Éljen a honi!” vigj. 3 szerep. 1 frt. — —
„Apró félreértések” vigj. 1 felv. — —
8 szereppel. — — — — — 1 frt. — —

Összesen: 4 frt.

Megrendelhetők lapunk kiadóhivatalában az összeg előleges beküldése mellett.

A „Színészeti Közlöny”

1881-ik évfolyama eladó. Ára 3 frt 50 kr. Ez összeg előleges beküldése után, a teljes számú példányokat bérmentve küldi meg lapunk kiadóhivatala.

Görög-tűz

bármely színüből, teljesen szagtalan, hónapokig állandó, és nagyon gazdaságos szaporasága, kapható Aradon, Rozsnyai Mátyas gyógyszerésznél. Egy kiló 2 frt 50 kr. 2 kiló 4 frt 50 kr. 4 1/2 kiló 9 frt 50 kr. A megrendelő színigazgató urnaknak gondosan ládácskába pakolva, utánvétellel, vagy az illető összeg előre beutaltványozása mellett, bérmentve küldetik a megrendelt mennyiség.

Hirneves látványos új színmű!

A hamelni patkányfogó.

Regényes, látványos új színmű dalokkal, 3 felvonásban 8 képpel. Írta: Dr. Braun Gusztáv, zenéjét szerző: Hübner-Trams. Fordították: Tátray Gyula és Báthory R. Mihály.

I. kép: Singuf Hunold, a vándor dalnok. II. kép: Rablázó vagy 100 tallér. III. kép: Bor. dal és szerelem. IV. kép: A patkányok nagy ura. V. kép: Hameln város kupaktanácsa. VI. kép: A haragos hegy torka. VII. kép: A gyász- és az örömmappa. VIII. kép: A gyermekek világa. (Apotheosis.)

Berlinben, 150-szer adták egymásután zajos tetszés között.

E látványos színmű, zenepartitúrával együtt, jutányos áron megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

— 14 —

Vannak ifju szerelmesek, kik három, sőt négy évig várnak, hogy Hymen róza-lánca egybekösse őket; már ugyan mire való az a sok huza-vona, nem ér az semmit. Ha valaki szeret, ne hazakodják, különösen a mai világban, mondja meg, vagy maradjon otthon s élje le friss egészségben kisasszonyságának napjait.

Nemde kérem szerelmes uraim és hölgyeim, hogy bosszantó az, ha a gyöngöden szerető szívek egymást ámitják, bolondítják? Az ámitás nemes mesterségéhez leginkább a nők értenek. Nyájásak, barátságosak a férfiakhoz, kik egy kacintás által anyyira elengedik magukat ragadtatni, miszerint erős meggyőződésük: az elmaradhatlan biztos siker. Ámde a nők sokkal fortélyosabbak, sem hogy tud ne járnának a férfiak eszén; minden eszközt megragadnak udvarlóik számának szaporítására nézve, mindenikkel kacérkodnak, de egyet sem szeretnek igazán. Legnagyobb része többre becsüli, ha kevésbé szerettetik is valóságban, csak annál inkább meglegyen a látszat, hogy szerettetnek: mert a hiuság minden érzésük közt a legelső helyet foglalja el. Nagyon válogatósak. Pedig mit nyerne, ha válogatnak? azt, hogy egy szép reggelen arra ébrednek, miszerint szürkülni kezd a hajuk — s vén leányok maradtak.

Tapasztalatilag bebizonyult tény, hogy az asszony a háziéletet mennyé vagy pokollá változtathatja; ez okból kívánatos, hogy a házasulandó fiatal emberek jól fontolják meg a dolgot, mert bizony a házasság oly kötelem, mely nem egyszer a férjnek nyakára tekeredik; oly síp, melybe a férj úgy fujja a nótát, amint azt az asszony billegteti. Részemről inkább várok, míg olyan nőt nem kapok, a minőt óhajtok.

Gazdagot nem veszek el, mert csak játékszer volnék kezébe; s ha teljesen nyugodtan akarék élni oldala mellett: vaknak, süketnek, és nemának kellene lennem. No ha erre rábirnának venni, akkor leányképeztetném magamat a feleségem köntösében s az utcza kirakatokban bámultatnám becses photographiamat.

Fősvény nővel sem lépnék házasságra, mert azt szokták mondani: „A fősvény kétszer költ;” s a mellett, nagyon is hajlandó az ajándék elfogadására.

— 15 —

Nagyon szép nőt sem veszek el, mert aki mindenkinek tetszik, az bajosan őrizhető.

Uralkodni vágyót, talán? azt sem, mert minden perczben attól kellene tartanom, hogy nőm fejem fölé emelkedik, már pedig a ház kormányzása mindig a férjet illeti, a ház szépi-tése és csinosbitása az asszonyt.

Tetszelgő nőtől isten őriz! Minden nő tessék önmagának, elégedjék meg azon dicséző kritikával, mit neki a tükör nyujt; ne kívánjon tetszeni férjén kívül másnak, mert akkor a házi nyugalom meg van semmisítve; pedig nincs szebb és boldogabb a világon a házi örömek s a békés egyetértésnél.

Vannak továbbá oly nők, kik az idomok szépségét, az ifjuság bájait és annak mesterséges emelését arra használják, hogy azzal, mint eladó portékával üzletet csináljanak; ezek sorába tartoznak a kaczer nők. Ilyenek sem kellene.

Ugyan hát minő nőt óhajtának feleségemül? — fogják önök kérdezni? Megmondom.

Olyat, ki hiuságának alapját nem hiu csillogásban és üres piperében keresi; olyat, ki férjének életét nyugodttá és elégedetté tudja tenni; olyat ki nem majmolja a divatot, kerüli a fényűzést, nem visel hamis haját; olyat, kiről előre meggyőződöm, hogy háztartásában pontosság s szabatoság fog uralkodni; s végül ki nem kívánczik naponkint színházba, hangversenybe s más mulató helyekre, ki minden örömet a családi élet körében leli fel, s egész lényének alapját a szeretet képezi. Az édes együttlét; az eszmék kölcsönös kicserélése, a gond nélkül való odaengedés, a szavakban, tettekből egyező tiszta összhangzat, ez az, miben a házaselet szerelme nyilvánul; én pedig ezt keresem, ezt óhajtom.

Ime kedves jó barátaim, a fennebbi sorokban elmondottam: miért nem házasodom én meg, vagyis inkább: minő feltétel alatt házasodnám meg.